

21. Res Dei virtute conditæ, citra ipsius gubernationem & providentiam subsistere non possunt.

Res conditæ Dei virtute & providentia subsistunt, & gubernantur.

a Sapient. 11.
Psalm. 103.
Joan. 5. 3.

Deus ita res à se conditas guberaat, ut tamen secundarum causarum virtutem non evertat, sed hanc etiam præveniat.

b Sapient. 8.

c Act. 17.

Creationis opis toti Trinitati commune est. Ex ipso Patre effectivè, & per ipsum Filium exemplariter, & in ipso Spiritu Sancto finaliter.

d Joan. 1.
e Genes. 1.

f Psalm. 32.
Job 33.

Nec verò ita Deum creatorem atque effectorem omnium credere oportet, ut existimemus, perfecto absoluteque opere, ea, quæ ab ipso effecta sunt, deinceps sine infinita ejus virtute constare potuisse. Nam, quemadmodum omnia ut essent, Creatoris summa potestate, sapientia, & bonitate effectum est, etiam, nisi conditis rebus perpetua ejus providentia adesset, atque eadem vi, qua ab initio constitutæ sunt, illas conservaret, statim ad nihilum reciderent. Atque id Scriptura declarat, cum inquit: *a Quomodo posset aliquid permanere, nisi tu voluisses? aut quod à te vocatum non esset, conservaretur?*

22. Deus sua gubernatione secundarum causarum vim non evertit.

Non solum autem Deus universa quæ sunt, providentiâ suâ tuetur atque administrat; verum etiam quæ moventur & agunt aliquid, intima virtute ad motum atque actionem ita impellit, ut, quamvis secundarum causarum efficientiam non impediât, præveniat tamen; cum ejus occultissima vis ad singula pertineat, & quemadmodum Sapiens testatur, *b Attingit à fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.* Quare ab Apostolo dictum est, cum apud Athenienses enuntiaret Deum, quem ignorantes colebant: *c Non longe est ab unoquoque nostrum: in ipso enim vivimus, & movemur, & sumus.*

23. Rerum creatio soli Patri tribuenda non est.

Atque hæc de primi Articuli explicatione satis fuerint, si tamen illud etiam admonuerimus, creationis opus omnibus sanctæ & individue Trinitatis personis commune esse. Nam hoc loco, ex Apostolorum doctrina, Patrem creatorem cœli & terræ confitemur; in scripturis sacris legimus de Filio: *d Omnia per ipsum facta sunt: & de Spiritu Sancto. e Spiritus Domini ferebatur super aquas: & alibi: f Verbo Domini Cœli firmati sunt, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum.*

DE SECUNDO ARTICULO.

CAPUT I.

Et in Jesum Christum, Filium ejus unicum, Dominum nostrum.

1. De secundo articulo, & de professionis ejus utilitate.

Virificam & uberrimam esse utilitatem, quæ ex hujus articuli fide & confessione confluit ad humanum genus, & illud Sancti Joannis testimonium ostendit: *a Quisquis confessus fuerit, quoniam Jesus est filius Dei, Deus in eo manet, & ipse in Deo: & beatitudinis præconium declarat, quod à Christo Domino tributum est Principi Apostolorum, b Beatus es, Simon Barjona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in cœlis est.* Hoc enim fundamentum firmissimum est nostræ salutis, ac redemptionis.

2. Unde magnitudo beneficii hoc articulo propositi potissimum cognoscatur.

Sed quoniam admirabilis hujus utilitatis fructus maxime ex felicissimi illius status ruina intelligitur, in quo Deus primos homines collocarat, incumbat in hanc curam Parochus, ut fideles communium miseriarum & ærumnarum causam cognoscant. Cum enim à Dei obedientia descivisset Adam, interdictumque violasset: *c Ex omni ligno Paradisi comede; de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas: in quocumque enim die comederis ex eo, morte morieris:* in summam illam incidit calamitatem, ut sanctitatem & justitiam, in qua constitutus fuerat, amitteret, & reliqua subiret mala, quæ sancta Tridentina Synodus uberiùs explicavit. Propterea verò peccatum & peccati pœnam in uno Adam non constituisse (1) commemorabit, sed ex eo tamquam ex semine & causa, ad omnem posteritatem jure permanasse.

3. Nullus præter Christum genus humanum potuit restaurare.

Cum igitur ex altissimo dignitatis gradu concidisset

B 4

nos-

(1) Commemorabit: Ita legendum, ut in Ed. Parav. docet contextus, non Commemorabunt, ut in Ed. Rom. & Par.

Parochus docebit confessionem æternæ Christi Nativitatis nostræ salutis fundamentum. a Joan. 4. 15.

b Matth. 16. 17. 2. Cor. 12. 11. Nemo potest dicere: Dominus Jesus, nisi in Spiritu Sancto.

Justitia originalis deperdita per solam Dei Filium recuperata. Hic ponitur causa occasionalis & accessoria Incarnationis Filii Dei, ut veniret mortalis, & passibilis, sed initio ponitur causa prima & per se. c Genes. 2. 19.

Trid. Synod. sess. 5. can. 1. & 2. & sess. 6. can. 1. Peccatum Adæ ad posterum est propagatum Conc. Trid. sess. 5. can. 2. & 3. Dam. 1. 2. cap. 11. & 30.

Genus humanum non potuit solius creaturæ viribus restitui. Vid. Conc. Trid. sess. 6. can. 1. & 2.

nostrum genus, sublevari inde, & in pristinum locum restitui nullo modo poterat hominum aut Angelorum viribus: quare reliquum erat illud ruinæ & malorum subsidium, ut Dei filii infinita virtus, assumpta carnis nostræ imbecillitate, a infinitam tolleret peccati vim, b & nos reconciliaret Deo in sanguine suo.

a Joan. 1. 29.
b Rom. 5. 10.

4. *Citra redemptionis fidem nullus unquam salvari potuit, & propterea Christus à mundi initio sæpè prænuntiatus est.*

Redemptionis fides ad salutem semper necessaria, & mox post hominis lapsum divinitus fuit ostensa.
Primum sub lege naturæ.
D. Th. 2. 2. q. 2. art. 7.

c Gen. 3. 15.

d Gen. 12. 17. & 1. 1.

e Gen. 22. 17.

f Gen. 28. 12.

g Gen. 28. 13. 14.

Hujus autem redemptionis fides & confessio hominibus ad salutem consequendam necessaria est, semperque fuit, quam Deus initio præmonstravit; nam in illa damnatione humani generis, quæ statim peccatum consequuta est, ostensa etiam (1) fuit spes redemptionis illis verbis, quibus proprium Diabolo dæmnum, quod ex liberatione hominum facturus erat, denuntiavit, c *Inimicitias ponam inter te & mulierem, semen tuum & semen illius; ipsa conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo ejus:* & deinceps eandem promissionem sæpè confirmavit, majoremque sui consilii significationem iis præsertim hominibus dedit, quibus voluit singularem benevolentiam præstare: inter cæteros verò, cum d *Patriarchæ Abrahamæ sæpenumerò hoc mysterium significasset, tum eo tempore apertius declaravit; cum ille Dei jussis obediens, filium suum unicum Isaac immolare voluit; ait enim: e Quia fecisti hanc rem, & non pepercisti filio tuo unigenito (2) propter me, benedicam tibi, & multiplicabo semen tuum, sicut stellas cæli, & velut arenam, quæ est in littore maris: possidebit semen tuum portas inimicorum tuorum, & benedicentur in semine tuo omnes gentes terræ; quia obedisti voci meæ. Ex quibus verbis facillè colligi poterat, ex progenie Abrahamæ futurum, qui omnibus ab immanissima Satanæ tyrannide libertatis salutem afferret: illud autem Dei filium, natum ex semine Abrahamæ, secundum carnem fore necesse erat. Non ita multo post Dominus, ut ejusdem promissionis memoria conservaretur, idem foedus cum Jacob Abrahamæ nepote sancivit: f *Nam, cum ille in somnis vidit scalam stantem super terram & cacumen illius tangens cælos, Angelos quoque Dei ascendentes & descendentes per eam, ut testatur Scriptura; audivit etiam Dominum innixum scalæ dicentem sibi: g Ego sum Dominus Deus Abrahamæ**

pa-

(1) *Fuit*, ita Edit. Pat. & Paris. Rom. verò est.

(2) *Propter me* dicitur in Edit. Rom. & Pat. & Lovan.

patris tui, & Deus Isaac: terram, in qua dormis, tibi dabo & semini tuo, eritque semen tuum quasi pulvis terræ. Dilataberis ad orientem, & occidentem, & septentrionem, & meridiem, & benedicentur in te & in semine tuo cunctæ tribus terræ. Neque postea destitit Deus eadem sui promissi memoria renovanda, & generi Abraham & multis præterea hominibus Salvatoris expectationem commovere: siquidem Judæorum republica & religione constituta, notior populo suo fieri cœpit: nam & mutæ res significarunt, & homines prædixerunt quæ & quanta nobis bona Salvator ille & Redemptor noster Christus Jesus allaturus esset. Ac a Prophetæ quidem, quorum mens cœlesti lumine illustrata fuit, Filii Dei ortum, admirabilia opera, quæ homo natus effecit, doctrinam, mores, consuetudinem, mortem, resurrectionem, cæteraque ejus mysteria, hæc omnia, quasi tunc adessent, palam docentes, populo prænuntiarent; ita ut, si futuri & præteriti temporis tollatur diversitas, nihil jam inter Prophetarum prædicta & Apostolorum prædicationem, nihil inter veterum Patriarcharum fidem & nostram interesse videamus. Sed jam de singulis Articuli partibus dicendum videtur.

5. *De Jesu nomine, & quod Christo propriè conveniat.*
Jesu proprium est nomen ejus, qui Deus & homo est, quod Salvatorem significat, non quidem fortuito, aut hominum judicio & voluntate, sed Dei consilio & præcepto illi impositum. Angelus enim Mariæ matri ita annuntiavit: b *Ecce concipies in utero, & paries filium, & vocabis nomen ejus Jesum.* Ac deinde Joseph virginis sponso non solum ut eo nomine puerum appellaret, præcepit, sed etiam cur ita nominandus esset declaravit: ait enim: c *Joseph fili David, noli iimere accipere Mariam conjugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu Sancto est: pariet autem filium, & vocabis nomen ejus Jesum: ipsa enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum.*

6. *Non est eadem ratio, cur aliis quibusdam hominibus idem nomen sit tributum.*

Ac multi quidem eo nomine fuerunt in divinis litteris: nam idem nomen Nave filio fuit, qui Moysi successit, & populum à Moysè ex Ægypto liberatum, in terram promissionis, quod illi negatum fuerat, deduxit: eodem etiam nomine (1) Josedech Sacerdotis filius, appellatus est.

(1) Edit. Pat. satis appositè addit. *Filius Syrach Jerosolymita, qui renovavit sapientiam de corde suo; & Josedech Sacerdotis filius, appellati sunt.*

Sub lege scripta sapiens memoria redemptionis humanæ renovata, per sacrificia, typos & prædictiones Prophetarum.

a Psalm. 2. 25. 68. & 119.
Isai. 7. 8. 9. 11. & 53. per totum.
Jerem. 23. 5. 30.
Dan. 7. 9. & alibi sæpè.

Patriarcharum, Prophetarum & Apostolorum fides sola temporis circumstantia differt.

Jesu nomen humani generis redemptori, Dei præcepto fuit impositum.

b Luc. 1. 31.
Isai. 7. 14. 15.
D. Thom. 3. part. q. 37. art. 2.
c Matth. 1. 20. 23.

Josue filius, Num. 2. LXX. dicitur passim Jesus.
Ecl. 50. 29.

Jesu filius Josedech apud Esdram, Aggeum, & Zachariam sæpè: & iste est ille, qui fuit Eliezer apud Lucam, cap. 3. 29.

est. Sed quantum verius Salvatorem nostrum hoc nomine appellandum existimabimus? qui non uni alicui populo, sed universis omnium ætatum hominibus, non quidem fame, aut Ægyptiaco, vel Babyloñico dominatu oppressis, sed in umbra mortis sedentibus, & durissimis peccati & diaboli vinculis obstrictis, lucem, libertatem & salutem dederit: qui eis cœlestis regni jus & hæreditatem adquisiverit: qui eos Deo Patri reconciliaverit: in illis Christum Dominum adumbratum videmus, à quo iis beneficiis, quæ diximus, cumulatam est genus humanum. Quæ præterea nomina a prædicta sunt Dei Filio divinitus imponenda, ad unum hoc Jesus nomen referuntur: cum enim cætera salutem, quam nobis datus erat, aliqua ex parte attingerent, hoc ipsum universæ salutis humanæ vim rationemque complexum est.

7. Quid sibi hic velit Christi nomen, & quot rationibus Jesu nostro conveniat.

Jesus nomini Christi etiam nomen additum est, quod unctum significat, & honoris & officii nomen est, nec unius rei proprium, sed commune multorum: nam veteres illi b Patres nostri Christos appellabant sacerdotes & reges: quos Deus propter muneris dignitatem ungi præceperat. Sacerdotes enim ii sunt, qui populum assiduis precibus Deo commendant, qui sacrificia Deo faciunt; qui pro populo deprecantur. Regibus autem populorum gubernatio commissa est: ad eosque pertinet maxime legum auctoritatem, innocentium vitam tueri, & nocentium audaciam ulcisci. Quoniam igitur utraque harum functionum Dei majestatem referre in terris videtur, ideo qui vel ad regium, vel ad sacerdotale munus obeundum electi erant, d unguento ungebantur. Prophetas etiam ungenti e mos fuit, qui Dei immortalis interpretes & internuntii cœlestia arcana nobis aperuerunt, atque ad emendandos mores salutaribus præceptis & futurorum prædicatione hortari sunt. At verò cum Jesus Christus Salvator noster in mundum venit, trium personarum partes & officia suscepit, Prophetæ, Sacerdotis, ac Regis; atque ob eas causas Christus dictus est & unctus ad illorum munerum functionem, non quidem alicujus mortalis opera, sed cœlestis Patris virtute, non terreno unguento, sed spirituali oleo: quippe quum in sanctissimam ejus animam Spiritus Sancti plenitudo, gratiaque & omnium donorum uberior copia effusa sit, quam ulla alia creata natura capere potuerit: atque id præclare Prophetæ ostendit, quum Redemptorem ipsum affatus diceret: f *Dilexisti justitiam, & odisti iniquitatem:*

Jesu nomen propriè soli Christo convenit, qui ut Rex reddidit libertatem, ut Propheta lucem, & ut sacerdos salutem.

a Isai. 7. 10.
Zach. 6. 10.

Jesu nomen sua amplitudine quicquid aliis nominibus per Prophetas Christo fuit attribuentis complectitur.

Christus est officii & dignitatis nomen.

b 1. Reg. 12. 15. 24. & 26. 9.

1 Paralip. 16. 22.
Psalm. 104. 1.

Sacerdotum officium.
c Exod. 29. 6. & 40. 13.

1. Reg. 9. 2.
Regum officium.

d Luc. 8. 11. 12. Num. 3. 1.

2. Reg. 12. 2. & 16. 22.
2. Reg. 3. 3.

e 3. Reg. 10. 15.
Sacerdotes & Reges quare soliti sint ungi. Prophetæ inuncti.

Filius Dei incarnatus trium Personarum officia quia suscepit, ideo Christus dictus est.

Christus non humano auxilio ad ternas illas dignitates est erectus, nec tereno unguento inunctus.

f Psalm. 44. 8.
Hebr. 1. 9.

tem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ præ consortibus tuis. Idem etiam, ac multo apertius Isaias iis verbis demonstravit: a *Spiritus Domini super me, eò quòd unxerit Dominus me, ad annuntiandum mansuetis misit me.* Itaque Jesus Christus b summus Propheta & Magister fuit, qui nos Dei voluntatem docuit, & à cuius doctrina orbis terrarum Patris cœlestis cognitionem accepit: quod ei nomen præclariùs ac præstantiùs convenit, quod omnes, quicumque Prophetæ nomine dignati sunt, ejus discipuli fuerunt, atque ob illam præcipuè causam missi, ut Prophetam hunc, qui ad salvandos omnes venturus erat, prænuntiarent. Christus item Sacerdos fuit, non quidem ex ordine, ex quo in veteri lege Leviticæ tribus Sacerdotes extiterunt, verum ex illo, de quo David Propheta cecinit: c *Tu es Sacerdos in æternum secundum ordinem Melchisedech.* Cujus rei argumentum Apostolus ad d Hebræos scribens, accuratè persequitur est. Sed Christum, non solum ut Deus, verum ut homo, ac nostræ naturæ particeps est, Regem etiam agnoscimus: de quo Angelus testatus est: e *Regnabit in domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis:* quod quidem Christi regnum spirituale est atque æternum, in terrisque inchoatur, in cœlo perficitur. Ac Regis quidem officia admirabili providentia suæ præstat Ecclesiæ. Ipse eam regit, ipse ab hostium impetu atque insidiis tuetur: ipse ei leges præscribit: ipse non solum sanctitatem & justitiam largitur, verum etiam ad perseverandum facultatem & vires præbet. Quamquam autem hujus regni finibus tam boni, quam mali contineantur, atque adeo omnes homines jure ad illud pertineant; ii tamen præ cæteris summam Regis nostri bonitatem & beneficentiam experiuntur, qui ex ejus præceptis integram atque innocentem vitam degunt; neque verò hoc illi regnum hæreditario, aut humano jure obtigit, tametsi genus f à clarissimis regibus duceret; sed Rex fuit, propterea quod Deus in illum hominem contulit, g quicquid potestatis, amplitudinis, dignitatis, hominis natura capere posset. Illi igitur totius mundi regnum tradidit, eique omnia, quod jam fieri ceptum est, plenè h perfectèque in die judicii subjicientur.

8. Quo pacto Jesum Christum Filium Dei unicum nos credere & confiteri conveniat.

Filium ejus unicum. His verbis altiora mysteria de Jesu credenda & contemplanda fidelibus proponuntur; nimirum filium Dei esse, & verum Deum, sicuti Pater est, qui eum ab æterno genuit. Præterea illum divinæ Tri-

Fulg. l. 3. ad Trasm.
Reg. c. 14.

a Isai. 61. 1.

Luc. 4. 18.

Christus Prophetarum summus.

b Deut. 18. 15.

Christus Sacerdos.
Bern. serm. 15. sup. Cant.
post med.

c Psalm. 109. 4.

d Hebr. 5. 6.

Christus juxta naturamque naturam est Rex.

e Luc. 1. 33.

Christi regnum spirituale est, quod paulo post art. 6. sect. 5. ostendetur.

Christus quibus modis Regis officium obeat. Videatur secunda petitio Dominicæ orationis.

Omnes homines ad Christi regnum generali quadam ratione pertinent; peculiariùs tamen soli boni.

Christus jure divino secundam humanam etiam naturam totius mundi Rex.

f Matth. 1. 6.

Luc. 3. 31.

g Matth. 38. 18.

h Joan. 7. 17.

Apoc. 17. 19.

2. Cor. 15. 27. 28.

Filius Dei verus Deus est, & aliis duabus Personis omnino æqualis.
Dam. lib. 1. de Orthod.
Fid. cap. 8.

Trinitatis secundam personam, aliis duabus omnino æqualem confitemur: nihil enim impar & dissimile in divinis personis aut esse, aut fingi animo debet, cum unam omnium essentiam, voluntatem, potestatem agnoscamus. Quod cum multis pateat divinæ Scripturæ oraculis, tum præclarissime illud ostendit Sancti Joannis testimonium: *a In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum.* Sed, cum Jesum Filium Dei esse audimus, nihil terrenum aut mortale de ejus ortu cogitandum est; verum ortum illum, quo ab omni æternitate Pater Filium genuit, quem ratione percipere atque perfecte intelligere nullo modo possumus, constantè credere & summa animi pietate colere debemus, ac veluti mysterii admiratione obstupefacti, illud cum Propheta dicere, *b Generationem ejus quis enarrabit?* Hoc igitur credendum est, Filium ejusdem esse naturæ, ejusdem potestatis & sapientiæ cum Patre, ut in Symbolo Nicæno explicatius confitemur; ait enim: *Et in Jesum Christum Filium Dei unigenitum; & ex Patre natum ante omnia sæcula: Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt.*

9. De modo generationis æternæ, ducta similitudine à rebus creatis; & de duplici nativitate & filiatione Christi.

Ex omnibus autem, quæ ad indicandum modum rationemque æternæ generationis similitudines afferuntur, illa propius ad rem videtur accedere, quæ ab animi nostri cogitatione sumitur: quamobrem sanctus Joannes filium ejus *c* Verbum appellat. Ut enim mens nostra se ipsam quodam modo intelligens, sui effingit imaginem, quam Verbum Theologi dixerunt: ita Deus, quantum tamen divinis humana conferri possunt, se ipsum intelligens, Verbum æternum generat: & si præstat contemplari, quod fides proponit, & sincera mente Jesum Christum verum Deum & verum hominem credere & confiteri, genitum quidem, ut Deum, ante omnium sæculorum ætates, ex Patre; ut hominem verò natum in tempore, ex Matre Maria Virgine. Et quamquam duplicem ejus nativitatem agnoscamus, unum tamen Filium esse credimus. Una enim persona est: in quam divina & humana natura convenit.

10. Quomodo Christus fratres habere, vel non habere, censendus sit.

Et, quod ad divinam generationem attinet, nullos aut fratres, aut cohæredes habet, cum ipse Patris unicus Filius, *d* nos verò homines figmentum & opus manuum ejus simus. At si humanum ortum consideremus, e multos ille

a Joan. 1. 1.
Spiritualis Filii Dei ex Patre nativitas, admiranda potius, quam scrutanda.
Fulg. lib. 3. ad Moim. cap. 7.

b Isai. 53. 8.

Ex Symb. Nic. I. & Constantinop. can. 7. Et Greg. Naz. or. 40. Dam. sib. 1. de Orthod. Fid. cap. 8.

Modus æternæ Christi generationis similitudine declaratur.

c Joana. 1. 1.
Dam. lib. 1. de Orthod. Fide cap. 9. Scot. de modo Generationis æternæ profundè se habet in 1. Sent. dist. 2. q. 9. lit. A & 41. & idem 3. dist. 3. q. unica.

Duplex Christi nativitas non facit duos filios, licet duas filiationes.

Athanas. in Symb. Pluribus hæc explicantur sect. 9. cap. 9. de Oratione Dominica.
d Isai. 64. 8.
e Hebr. 2. 14.

ille non solum fratrum nomine appellat, sed fratrum etiam loco habet, ut una cum eo paternæ hæreditatis gloriam adipiscantur; ii sunt, qui fide Christum Dominum receperunt; & fidem quam nomine profitentur, re ipsa & charitatis officiis præstant; quare primogenitus in multis fratribus ab Apostolo vocatur.

11. *Christus secundum utramque naturam Dominus noster dicitur.*

Dominum nostrum. Multa sunt, quæ de Salvatore nostro in sacris litteris dicuntur: quorum alia, ut Deus est, alia, ut homo, illi convenire perspicuum est, quoniam à diversis naturis diversas earum proprietates accepit. Igitur verè dicimus Christum esse omnipotentem, æternum, immensum, quod à divina natura habet. Rursus de illo dicimus, passum, mortuum esse, resurrexisse: quæ naturæ hominum convenire nemo dubitat. Verum, præter hæc, quædam alia utrique naturæ congruunt, ut hoc loco, cum Dominum nostrum dicimus. Igitur, si ad utramque naturam hoc nomen referatur, merito Dominus noster prædicandus est. Nam quemadmodum ipse æternus Deus est, uti Pater; ita omnium rerum æquè Dominus est ac Pater, & quemadmodum ipse & Pater non est alius atque alius Deus, sed idem planè Deus; ita etiam ipse & Pater non est alius, atque alius Dominus. Sed rectè etiam multis rationibus, ut homo est, Dominus noster appellatur. Ac primùm quidem quoniam ipse redemptor noster fuit, atque à peccatis nos liberavit, jure hanc potestatem accepit, ut verè Dominus noster esset ac diceretur: ita enim Apostolus docet: *Humiliavit semetipsum: factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis, propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod est super omne nomen, ut in nomine Jesu omne genu flectatur, caelestium, terrestrium & infernorum: & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris.* Atque ipse de se post resurrectionem: *b Data est, inquit, mihi omnis potestas in caelo & in terra.* Ob eam quoque rem Dominus dicitur, quod in una persona duæ naturæ, divina & humana, conjunctæ sint; hac enim admirabili conjunctione meruit, ut quamvis pro nobis mortuus non esset, tamen Dominus constitueretur, communiter quidem omnium rerum quæ conditæ sunt, præcipuè autem fidelium qui illi parent, atque summo animi studio inserviunt.

12. *Christiani se totos Jesu Christo, Principe tenebrarum conculcato, tradere debent.*

Fratres Christi qui sint.
Rom. 8. 9.

Diversæ proprietate juxta diversas naturas Christo tribuantur.

Communicatio idiomatum est in Christi Persona, ratione diversarum naturarum.

Christus juxta utramque naturam noster Dominus est.

Dam. lib. 4. de Orthod. Fide cap. 29.
Athan. in Symb. Psalm. 67.
Isai. 42.
Joan. 13.
Apoc. 19.

a Philip. 2. 9.

b Matth. 28. 18.

Unio hypostatica causa est, cur Christus Dominus dicitur: etiam si Adam non peccasset Leo Papa serm. 2. de Nativ. Christi

Græg. Naz. orat. 38.
Scot. 3. dist. 7. q. 3. D.
Thom. 2. 2. q. 2. art. 7.

Quod

Quantum homo Christianus Christo debeat.

Quanta sit indignitas, postquam nos Deo addimus, servire Diabolo.

Dominatus Christi in redemptos quam sit pius.

a Joan. 13. 14.

Quod igitur reliquum, est Parochus fidelem populum ad eam rationem cohortabitur, ut sciat æquissimum esse præ cæteris hominibus, nos, qui ab eo nomen invenimus, Christianique vocamur, & quanta ille in nos beneficia contulerit, ignorare non possumus, ob id maxime quod ejus munere hæc omnia fide intelligimus; æquum esse, inquam, nos ipsos, non secus ac mancipia, redemptori nostro domino in perpetuum addicere & consecrare. Et quidem cum baptismo initiaremur, ante Ecclesiæ fores id profesi sumus; declarabimus enim nos Satanæ & Mundo renuntiare, & Jesu Christo totos nos tradere. Quod si, ut Christianæ militiæ adscribemur (1), tam sancta & solemni professione nos ipso Domino nostro devovimus, quo supplicio digni erimus, si postquam Ecclesiam ingressi sumus, Dei voluntatem & leges cognovimus, postquam Sacramentorum gratiam percepimus, ex Mundi & Diaboli præceptis ac legibus vixerimus; perinde ac si cum baptismo abluti sumus, Mundo & Diabolo, non Christo Domino ac Redemptori nomen dedissemus? Sed cujus animum amoris facibus non incendat tanti Domini tam benigna & propensa in nos voluntas, qui, tametsi nos in potestate sua & dominatu veluti servos, sanguine suo redemptos habeat, ea tamen charitate complectitur, a ut non servos vocet, sed amicos, sed fratres? Hæc profectò justissima causa est, atque haud sciò, an omnium sit maxima, cur eum perpetuò debeamus Dominum nostrum agnoscere, venerari & colere.

(1) Tam. Non sum; ut est in Ed. Rom.

DE TERTIO ARTICULO.

CAPUT IV.

Qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine.

1 Tertius fidei Articulus, quid credendum fidelibus proponat.

Maximo quidem & singulari beneficio humanum genus à Deo effectum esse, qui nos è durissimi tyranni servitute in libertatem vindicavit, ex iis, quæ superiori articulo declarata sunt, intelligere fideles possunt. At verò, si consilium etiam & rationem, quæ potissimum id efficere voluit, nobis ante oculos ponamus, profecto nihil divinam in nos beneficentiam ac bonitatem illustrius, nihil magnificentius esse videbitur. Ejus igitur mysterii magnitudinem, quod nobis tamquam salutis nostræ præcipuum caput sacræ litteræ considerandum sæpissimè proponunt, Parochus à tertii articuli explicatione ostendere incipiet; cujus hanc esse sententiam docebit: nos credere & confiteri eum ipsum Jesum Christum unicum Dominum nostrum, Dei Filium, cum pro nobis humanam carnem suscepit in utero Virginis, non ex virili semine, ut alii homines, sed supra omnem naturæ ordinem a Spiritus Sancti virtute conceptum esse, ita ut eadem persona Deus permanens, quod ex æternitate erat, Homo fieret, quod ante non erat. Ea autem verba ita accipienda esse, ex sacri Concilii Constantinopolitani confessione planè perspicitur: ait enim: Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de caelis: Et incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & homo factus est. Atque id etiam Sanctus Joannes Evangelista explicavit, ut qui ex ipsius Domini Salvatoris pectore altissimi hujus mysterii cognitionem hausisset; nam cum Divini Verbi naturam declarasset illis verbis: b In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum: ad extremum conclusit: c Et Verbum caro factum est, & habitavit in nobis.

Quo consilio & ratione Christus genus humanum liberaverit.

Sensus tertii Articuli. Dam. lib. 3. cap. 1. & 3.

a Math. 1. 2. Luc. 1. 31.

Symbol. Constantinopol. quod extat c. 7. Canonum ejusd. Conc. Similium habet Nicææ Conc. Dam. lib. 3. de Orthod. Fide, cap. 8.

b Joan. 1.

c Ibid. 4.

2. *Per temporariam nativitatem nulla facta fuit in Christo naturarum confusio.*

Verbum enim, quod divinæ naturæ hypostasis est, ita humanam naturam assumpsit, ut una & eadem esset divinæ & humanæ naturæ hypostasis ac persona: quo factum est, ut tam admirabilis conjunctio, utriusque naturæ actiones & proprietates conservaret; atque, ut est apud Sanctum Leonem Magnum illum Pontificem, nec inferiorem consumeret glorificatio, nec superiorem minueret assumptio.

3. *Solus Spiritus Sanctus Incarnationis opus non perfecit.*

Sed quoniam prætermittenda non est verborum explicatio, doceat Parochus, cum dicimus Dei Filium Spiritus Sancti virtute conceptum esse, unam hanc divinæ Trinitatis personam Incarnationis mysterium non confecisse. Quamvis enim unus Filius humanam naturam assumpserit, tamen omnes divinæ Trinitatis Personæ, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus hujus mysterii auctores fuerunt; si quidem illa Christianæ fidei regula tenenda est: Omnia, quæ Deus extra se in rebus creatis agit, tribus personis communia esse, neque unam magis quam aliam, aut unam sine alia agere. Quod autem una persona ab alia procedat, hoc unum omnibus commune esse non potest: nam Filius à Patre tantum generatur, Spiritus Sanctus à Patre & Filio procedit; quidquid verò extra illas ab ipsis proficiscitur, tres personæ sine ullo discrimine agunt: atque ex hoc genere Filii Dei Incarnatio censenda est. Quamquam verò hæc ita se habeant, solent tamen sacræ litteræ earum rerum, quæ omnibus personis communes sunt, aliam aliis tribuere: quemadmodum summam omnium rerum potestatem Patri, sapientiam Filio, Spiritui Sancto amorem adscribunt. Et quoniam divinæ Incarnationis mysterium, singularem atque immensam Dei erga non benignitatem declarat, ob eam rem peculiari quadam ratione hoc opus Spiritui Sancto tribuitur.

4. *Omnia supra naturæ ordinem in Christi conceptione facta non sunt, sed plurima.*

In hoc mysterio quædam supra naturæ ordinem, quædam naturæ vi effecta esse animadvertimus. Nam, quod ex purissimo Virginis matris sanguine Christi corpus formatum credimus, in eo naturam humanam agnoscimus; cum illud omnium hominum corporibus commune sit, ut ex matris sanguine formentur. Quod verò & naturæ ordinem & humanam intelligentiam superat, illud est: simul atque beata Virgo Angelî verbis assentiens dixit: *a*

Ec-

Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum: statim sanctissimum Christi Corpus formatum, eique anima rationis compos conjuncta est, atque ita in ipso temporis articulo, perfectus Deus & perfectus Homo fuit. Hoc autem novum fuisse, atque admirabile Spiritus Sancti opus, nemo dubitare potest, cum, servato naturæ ordine, nullum corpus, nisi intra præscriptum temporis spatium, hominis anima informari queat. Deinde verò illud accedit maxima admiratione dignum, quod, ut primum cum corpore & anima conjuncta fuit; ipsa etiam divinitas cum corpore & anima copulata est: quare simul corpus formatum atque animatum est, & corpori & animæ divinitas conjuncta; ex quo fit, ut eodem temporis puncto perfectus Deus & perfectus Homo esset; & Virgo Sanctissima verè & propriè Mater Dei & Hominis diceretur, quod eodem momento Deum & Hominem concepisset. Hoc autem ab Angelo ei significatum est, cum ait: *a Ecce concipies in utero, & paries filium, & vocabis nomen ejus Jesum: Hic erit magnus, & filius Altissimi vocabitur. Et eventum comprobatum est, quod Isaias prædixit: b Ecce Virgo concipiet & pariet Filium.* Idem quoque Elisabeth, cum Spiritu Sancto repleta, Filii Dei conceptionem intellexisset, his verbis declaravit: *c Unde hoc mihi, ut veniat Mater Domini mei ad me?* Sed quemadmodum Christi corpus ex purissimis integerrimæ Virginis sanguinibus, sine ulla viri opera, ut antea diximus, verum sola Spiritus Sancti virtute formatum est; ita etiam, ut primum conceptus est, illius anima uberrimam Spiritus Dei copiam, atque omnem charismatum abundantiam accepit: neque enim, ut aliis hominibus, qui sanctitate & gratia ornantur, ipsi ad mensuram, ut testatur Sanctus Joannes, *d dat Deus Spiritum; sed omnem gratiam tam affluenter in ejus animam infudit, e ut de plenitudine ejus nos omnes acceperimus.*

5. *Christus dici non potest Filius Dei adoptivus.*

Neque tamen Christum Filium Dei adoptivum appellare licet; quamvis spiritum illum habuerit, quo sancti homines filiorum Dei adoptionem consequuntur; nam, cum naturâ filius Dei sit, adoptionis gratiam aut nomen in eum convenire nullo modo existimandum est.

6. *Quid circa primam articuli partem præcipuè meditandum sit.*

Hæc sunt, quæ de admirabili conceptionis mysterio explicanda visa sunt, ex quibus, ut salutaris fructus ad nos redundare possit, illa in primis fideles memoria repetere, ac sæpius cogitare cum animis suis debent, Deum

C

es-

Quo temporis articulo credatur Christi corpus formatum in utero Virginis. Athanas. in Symb.

Quando divinitas sit humanitati conjuncta. Leo Papa serm. 8. de Nat. Dom. Dam. l. 3. c. 1. Eodem momento Maria Deum & Hominem concepit.

a Luc. 1. 31.

b Isai. 7. 14.

c Luc. 1. 43.

D. m. lib. 3. de Orthod. Fide c. 2.

In Christi anima fuit plenitudo omnis gratiæ.

d Joann. 3. 35.

e Joann. 1. 26.

Christus nequit dici Filius Dei adoptivus, quia est hæresis Bonosiana. 24 quæst. 3. c. 39. Amb. lib. 1. de si. c. 9. Dem. lib. 4. c. 8 Greg. Naz. Orat. 15.

Cur Deus incarnatus. Athan. disp. habita in Conc. Nic. c. 12. Art. 2. Greg. Nazianz. carm. 2. de Filio.

Dixit naturæ in una persona remanent utrasque proprietates.

Leo serm. 1. de Nativ. Do n.

Dam. l. 3. c. 17.

Qui quid extra tres Personarum Trinitatis proprietates divinitatis omnibus Personis est commune. August. lib. 1. de Trinit. cap. 4.

Proprietates, quæ in tribus Personis inveniuntur non sunt omnibus communes Dam. lib. 1. cap. 10 & 11.

Incarnatio Patri, & Filio & Spiritui Sancto etiam tribuenda.

Prov. 8.

Prov. 9.

Matth. 1.

Amb. lib. 2. de Spirit. Sanct. cap. 8.

Fulg. lib. 3. ad Trasin.

Reg. cap. 27.

Cur Spiritui Sancto tribuatur.

In Incarnatione Christi quædam secundum naturam, quædam supra naturam facta inveniuntur.

Dicays. Areop. ep. 3. ad Cajum.

Leo Pap. serm. 2. de Nativ. Dom.

Amb. lib. 1. Incarnat. Verb. cap. 6.

Damian. lib. 3. c. 24 & lib. 4. cap. 15.

a Luc. 1. 38.

Dam. l. 3. c. 18.
 Amb. l. 4. in Incam.
 Can. 4. Vulnerasti cor
 meum, &c.
 Vultus cordis: vultus
 amaris.
 Hebr. 2. Decebat enim
 eum &c.

esse, qui humanam carnem assumpsit; ea verò ratione hominem factum, quam mente nobis assequi non licet, nedum verbis explicare: ob eum denique finem hominem fieri voluisse, ut nos homines filii Dei renasceremur. Hæc cum attentè consideraverint; tum verò omnia mysteria, quæ hoc articulo continentur, humili ac fideli animo credant & adorent; nec curiosè, quod sine periculo vix unquam fieri potest, illa investigare ac perscrutari velint.

7. *Christum ex Maria Virgine natum, quid sit.*

Natus ex Maria Virgine. Hæc altera est hujus articuli pars, in qua explicanda Parochus diligenter versabitur, cum fidelibus credendum sit, Jesum Dominum, non solum conceptum Spiritus Sancti virtute, sed etiam ex Maria Virgine natum & in lucem editum esse. Cujus mysterii fides quanta cum lætitia & jucunditate animi meditanda sit, Angeli vox, qui primus felicissimum nuntium mundo attulit, declarat: ait enim: *a Ecce evangelizo vobis gaudium magnum, quod erit omni populo.* Tum ex illius celesti militiæ cantico; *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatis*, quod Angeli cecinerunt, facile est intelligere. Hinc etiam amplissimum illud Dei promissum ab Abraham impleri cœptum est, cui dictum est, *b fore aliquando ut in ejus semine omnes gentes benedicerentur.* Maria enim, quam verè matrem Dei prædicamus & colimus, quod eam personam, quæ simul Deus & Homo erat, peperit, *c à Davide Rege originem duxit.*

8. *Christus secundum communem naturam cursum non est natus.*

Sed quemadmodum conceptio ipsa naturæ ordinem prorsus vincit; ita in ortu nihil non divinum licet contemplari. Præterea, quod nihil admirabilius dici omnino aut cogitari potest, nascitur ex matre sine ulla maternæ virginitatis diminutione: *d* quomodo postea ex sepulchro clauso & obsignato egressus est, *e* atque ad discipulos clausis januis introivit: vel, ne à rebus etiam, quæ à naturæ quotidie fieri videbimus, discedatur, quomodo solis radii concretam vitri substantiam penetrant, neque frangunt tamen, aut aliqua ex parte lædunt: simili, inquam, & (1) infinitis partibus altiori modo, Jesus Chris-

Nativitas Christi quantum lætitiæ causa.

a Luc. 2. 10.

Maria dicitur Mater Dei per communicationem idiomatum: sicut, & alie dicuntur matres simul animæ & corpori, ita Maria Dei & hominis.
 Dam. l. 3. c. 12.
 b Genes. 22. 18.
 Maria quomodo Deipara sit. Quia Filius Dei subsistit in natura assumpta.
 c Matth. 1. 18.

Christi ortus quam fuerit admirabilis.

d Matth. 28. 2.
 e Joan. 20. 26.

Similitudo qua ostenditur Christi ortus, qualis sit.

(1) *Infinitis partibus* Hæc adduntur in Edit. Venet. anno 1586. & Patav. 1714. Desunt autem in Edit. Rom. Paris. & Pat. 1749.

Christus ex materno alvo, sine ullo maternæ virginitatis detrimento editus est: ipsius enim incorruptam & perpetuam virginitatem verissimè laudibus celebramus. Quod quidem Spiritus Sanctus virtute effectum est: qui in Filii conceptione & partu, matri ita affuit, ut ei & fecunditatem dederit, & perpetuam virginitatem conservavit.

9. *Christus secundus Adam, & Maria altera Eva rectè dicitur.*

Solet interdum a Apostolus Christum Jesum novissimum Adam appellare, eumque primo Adam conferre; nam, ut in primo omnes homines moriuntur, ita in secundo omnes ad vitam revocantur: Atque ut Adam, quod ad naturalem conditionem pertinet, humani generis parens fuit, ita Christus gratiæ & gloriæ auctor est. Ad eum modus nobis etiam licet Virginem matrem cum Eva ita conferre, ut priori Evæ secunda Eva, quæ est Maria, respondeat quemadmodum secundum Adam, hoc est Christum, primo Adam respondere ostendimus. Eva enim, *b* quia serpenti fidem habuit, maledictum & mortem in humanum genus invexit; & Maria postquam *c* Angelo credidit, Dei bonitate effectum est, ut benedictio & vita ad homines perveniret. Propter Evam *d* nascimur filii iræ: à Maria Jesum Christum accepimus, per quem filii gratiæ regeneramur. Evæ dictum est: *e In dolore paries filios.* Maria hac lege soluta est, ut quæ salva virginalis pudicitæ integritate sine ullo doloris sensu, ut antea dictum est, Jesum Filium Dei peperit.

10. *Quibus præcipuè figuris ac prophetiis conceptionis & Nativitatis Christi sacramenta adumbrata sint.*

Cum igitur tanta & tam multa sint admirandæ hujus conceptionis & nativitatis sacramenta, divinæ providentiæ consentaneum fuit, ut ea multis figuris & oraculis significarentur. Quare huc pertinere Sancti Doctores intellexerunt multa, quæ in variis Sacræ Scripturæ locis legimus: præcipuè verò portam illam sanctuarii, *f* quam Ezechiel clausam vidit: *g* item lapidem de monte sine manibus abscissum, ut est apud Danielem, qui factus est magnus mons, & implevit universam terram; deinde *h* Aaron virgam, quæ una inter virgas principum Israël germinavit: *i* & rubum, quem Moyses vidit ardere & non comburi. Multis verbis Sanctus *k* Evangelista Christi nativitatis historiam descripsit: qua de re nihil est quod plura à nobis dicantur, cum ea lectio Parocho in promptu sit.

Mariæ perpetua Virginitas Spiritus Sancti virtute fuit conservata.

Rom. 5. 12.
 1. Cor. 15. 21.
 Christus Adamo frequenter comparatus & secundus Adam dictus.

Mariæ cum Eva comparatio, & quod illa sit altera Eva.
 Vide comparationem Mariæ cum Eva apud Iren. l. 3. c. 33. & l. 5. c. 19.
 b Gen. 3.

c Luc. 2.

d Ephes. 2.

e Genes. 3. 15.

Prophetiæ & figuræ Conceptionis & Nativitatis Jesu Christi.
 f Ezech. 44. 2.

Vide Hieron. ad Pammach.
 g Dan. 2. 3. 4.
 Vide Iren. l. 3. c. 23.

h Num. 17. 8.

i Exod. 3. 2.
 k Luc. 2. per totum scr.

15. *Incarnationis mysterium sæpius populo est inculcandum, quidque utilitatis ex ejus meditatione capiatur.*

Danda autem illi est opera, ut hæc mysteria, quæ ad doctrinam nostram scripta sunt, infixo animo & mentibus fidelium hæreant; primum quidem ut tanti benefici commemoratione aliquam gratiam ejus auctori Deo referant; deinde ut, eximium hoc & singulare humilitatis exemplum eis ante oculos ad imitandum proponat. Quid enim nobis utilius, atque ad animorum nostrorum superbiam & elationem comprimendam accommodatius esse potest, quam sæpius cogitare, Deum ita sese humiliare, ut cum hominibus gloriam suam communicet, & hominum infirmitatem fragilitatemque assumat? Deum hominem fieri, summamque illam infinitam majestatem homini ministrare, *a ad cujus nutum columnæ cæli*, ut inquit Scriptura, *contremiscunt & pavent*, eumque in terra nasci, *quem in cælis Angeli adorant*? Quid igitur, cum hæc Deus nostra causa faciat, quid, inquam, nos, ut illi obsequamur, facere oportet? quàm libenti atque alacri animo debemus omnia humilitatis officia amare, amplecti, præstare? Videant fideles, quàm salutari doctrina Christus nascens nos instituat, antequam vocem aliquam emittere incipiat. Nascitur egenus: nascitur ut peregrinus in diversorio: nascitur in vili præsepio: nascitur mediâ hieme; ita enim scribit Sanctus Lucas: *c Factum est, cum essent ibi, impleti sunt dies ut pareret; & peperit filium suum primogenitum, & pannis eum involvit, & reclinavit eum in præsepio, quia non erat ei locus in diversorio.* Potuitne Evangelista humilioribus verbis omnem cæli & terræ majestatem & gloriam includere? Neque verò scribit, non fuisse locum in diversorio, sed ei non fuisse, qui dicit, *d Meus est orbis terræ, & plenitudo ejus.* Quod etiam alius Evangelista testatus est: *e In propria venit, & sui eum non receperunt.* Hæc cum fideles sibi ante oculos proposuerint, tum verò cogitent, Deum carnis nostræ humilitatem & fragilitatem subire voluisse, ut humanum genus in altissimo dignitatis gradu collocaretur. Nam illud unum satis declarat excellentem hominis dignitatem & præstantiam, quæ illi divino beneficio tributa est, quod homo fuerit, qui idem verus & perfectus Deus sit, ut jam gloriari nobis liceat, Filium Dei, *f os nostrum & carnem nostram esse: quod beatissimis illis spiritibus non licet. Nusquam enim, ut est apud g Apostolum, Angelos apprehendit, sed semen Abraham apprehendit.* Præterea cavendum est, ne maximo nostro malo eveniat, ut, quemadmodum illi in di-

Rom. 15. 4.
Incarnationis mysterium sæpius populo inculcandum, ut sine gratia tanto benefici & ejus humilitatem imitentur.

a Job 26 11.

b Psalm. 96. 8.

c Luc. 2. 6. 7.

d Psalm. 49.

e Joann. 1. 11.
Incarnationis Filii Dei mysterium, quanto pietatis studio recolendum. Homini quanta dignitas.

f Gen. 2. 23.
g Heb. 2. 16.
Domicilium Christi in cordibus nostris parandum.

diversorio Bethlehem locus, ubi nasceretur, defuit, ita etiam, quando jam in carne non nascitur, locum in cordibus nostris invenire non possit, ubi in spiritu nascatu, Hoc enim, cum salutis nostræ cupidissimus sit, vehementer optat; nam ut ille Spiritus Sancti virtute supra naturæ ordinem homo factus & natus est, sanctusque atque adeo sanctitas ipsa fuit: ita nos oportet, *a non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, sed ex Deo nasci, ac deinde veluti b novam creaturam c in novitate spiritus ambulare, sanctitatem illam ac mentis integritatem custodire, quæ homines spiritu Dei regeneratos maxime decet; hac enim ratione sanctæ Filii Dei conceptionis & nativitatis imaginem aliquam in nobis ipsis exprimemus, quam fidei animo credimus, & credentes d Dei sapientiam in mysterio, quæ abscondita est, suspicimus & adoramus.*

a Joann. 1. 13.

b Galat. 6. 15.
c Rom. 6. 4.

Filii Dei nativitatis imago quomodo in nobis ipsis exprimi possit, d 1. Corinth. 2. 7.

DE QUARTO ARTICULO.

CAPUT V.

Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus & sepultus.

1. *Articuli quarti cognoscendi necessitas, & ejus sententia.*

Quantam habeat necessitatem hujus articuli cognitio, & quàm diligenter Parochus curare debeat, ut fideles Dominicæ Passionis memoriam sæpius animo repetant, *e docet Apostolus; qui nihil aliud se scire testatus est, nisi Jesum Christum, & hunc Crucifixum.* Quare in hoc argumento omne studium & opera adhibenda est, ut quàm maxime illustretur, fidelesque tanti benefici commemoratione excitati, totos se ad Dei erga nos amorem & bonitatem suscipiendam convertant. Fides itaque priore articuli parte (nam (1) altera postea dicitur) illud nobis credendum proponit, Christum Dominum, cum Pontius Pilatus Tiberii Cæsaris jussu Judæam provinciam administraret, cruci affixum esse: nam captus, irrisus, variis injuriarum & cruciatum generibus affectus, demùm in crucem sublatus est.

e 1. Corinth. 2. 2.

Sensus prioris partis articuli.

C 3

2.

(1) Altera) melius in Edit. Pat. *As altera.*